

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.

przeciwko W. P.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej W. P.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 12 stycznia 2024 r., I ACa 408/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę
12 500 (dwanaście tysięcy pięćset) zł, z ustawowymi odsetkami
za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego W. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 stycznia 2024 r., sygn. akt I ACa 408/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹§ 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego

w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W podstawach kasacyjnych skarżący zarzucił naruszenie: 1) prawa materialnego, tj.: art. 362 k.c. przez jego nie zastosowanie w sytuacji, gdy stopień zawinienia powodowego Banku jest w okolicznościach tej sprawy jednoznaczny; art. 435 k.c. przez jego nie zastosowanie w sytuacji, gdy powodowy Bank nie wdrożył systemów zabezpieczeń przepływu kapitału w konsekwencji szkoda powstała z wyłącznej winy poszkodowanego Banku i niezasadne przypisanie pozwanemu odpowiedzialności w sytuacji, gdy bank jest wprawiany za pomocą sił przyrody i pracownik powodowego Banku dokonywał przelewów wykorzystując technikę i energię; art. 354 § 1 k.c., art. 355 k.c. i art. 375 § 1 k.c. w zw. z art. 64 pr. bank. na skutek braku rozpoznania i uwzględnienia podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się do powstania szkody; art. 355 § 2 k.c. i art. 50 ust. 2 pr. bank. przez przyjęcie, że powód zachował należytą, szczególną staranność w zakresie prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej; art. 65 pr. bank. i art. 471 k.c. przez przyjęcie, że powód zachował się właściwie co do oceny autentyczności i prawidłowości dokumentu stanowiącego podstawę wypłaty środków finansowych; 2) prawa procesowego, tj. art. 278 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. oraz w zw. z art. 45 ust. 1, art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP przez wydanie postanowienia dowodowego w przedmiocie pominięcia wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości, informatyki bankowej, procedur elektronicznych, ekonomii i finansów; art. 49 k.p.c. przez uznanie, że brak jest podstaw do wyłączenia Sędzi Przewodniczącej SSA w Lublinie od orzekania, podczas gdy uzasadnione wątpliwości ujawnione na rozprawie sprowadzały się do okoliczności zmiany przepisów k.p.c. przez dyskrejonalną władzę w sytuacji, gdy dyskrejonalna władza Sądu stosuje przepisy o charakterze *ius cogentis*; art. 84 k.p.c. wskutek nie uwzględnienia wniosku pozwanego o przypozwanie osób objętych postępowaniem karnym.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. W ocenie skarżącego zachodzi konieczność wyjaśnienia: czy Sąd rozpoznający sprawę może zmieniać

treść przepisów prawa procesowego, czy taki fakt uzasadnia kierunkowe prowadzenie postępowania, niezależnie od treści dowodów mających wpływ na stan faktyczny i stosowanie przepisów prawa; czy udzielenie pełnomocnikowi pozwanego terminu do złożenia wniosków dowodowych, a następnie pominięcie tych wniosków dowodowych, które uprzednio nie były składane, a mają znaczenie dla zastosowania prawa materialnego jest naruszeniem prawa do rzetelnego procesu i realizowania prawa podmiotowego aktywnego udziału w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji jako sądem merytorycznym; czy w zakresie realizowania transakcji przesyłu środków pieniężnych między bankiem a przedsiębiorstwem przez pracownika banku co do wszystkich transakcji ujawnionych w sprawie roszczenia z tytułu czynu niedozwolonego może być przyjęte w reżimie odpowiedzialności na zasadzie ryzyka; czy powodowy Bank miał obowiązek stosowania zabezpieczeń informatycznych w zakresie przepływu kapitału znacznych wartości, które to obowiązki wynikają z art. 64 i art. 65 pr. bank. w zw. z art. 354 § 1 k.c., art. 355 k.c. oraz art. 375 § 1 k.c., a jeśli taki obowiązek istnieje, to czy można powodowi przypisać odpowiedzialność za powstałą szkodę oraz czy użyte sformułowania w treści przepisu dotyczą „pracownika banku”, czy dotyczą instytucji banku jako podmiotu prawa gwaranta bezpiecznego przepływu kapitału; czy wniosek o przypozwanie nie miał znaczenia w zakresie obrony interesów pozwanego w sprawie na etapie postępowania drugo-instancyjnego i mógł zostać oddalony

W uzasadnieniu wniosku wskazał, że proces przeciwko pozwanemu nie spełniał wymogów koniecznych w zakresie postępowania dowodowego, zaś Sąd nie zastosował jakichkolwiek kryteriów obiektywnych i reguł dowodowych związanych z postępowaniem dowodowym, które zostało w znaczący sposób ograniczone, a w konsekwencji tych zaniedbań było pominięcie konkretnych instytucji prawa materialnego i prawa procesowego, co miało wpływ na treść wyroku. Opis czynu z wyroku skazującego dotyczy pracownika banku, przy czym materiał dowodowy dostarcza informacji, że nie było koniecznych procedur zabezpieczających i weryfikujących przepływ kapitału. Braki te dotyczą obowiązkowych elementów stosowania zabezpieczeń informatycznych. Zgodnie z art. 11 k.p.c. sąd cywilny musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo

przypisane mu wyrokiem karnym, a związanie dotyczy ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy itp. Wszelkie inne ustalenia prawomocnego, skazującego wyroku karnego, wykraczające poza elementy stanu faktycznego przestępstwa, nie mają mocy wiążącej dla sądu cywilnego, nawet jeśli są zawarte w sentencji wyroku.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001, II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie spełniają wyżej opisanej modelowej konstrukcji przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 1 k.p.c. Skarżący nie podjął nawet próby wykazania, że wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej problemy prawne wymagają wypowiedzi Sądu Najwyższego. Ponadto uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie koresponduje z opisem wskazanych zagadnień prawnych, niezależnie od tego, że w uzasadnieniu tym pojawia się art. 11 k.p.c., którego brak nie tylko w podstawach kasacyjnych, ale i w przedstawionych zagadnieniach prawnych. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na zakwalifikowanie jej jako przesłanki w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Wreszcie przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania problematyka nie uwzględnia wszystkich elementów stanu faktycznego, które zostały szczegółowo omówione w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Skarżący pomija bowiem, że w związku z zaciągnięciem kredytu został skazany prawomocnym wyrokiem karnym za to, że działając wspólnie i w porozumieniu z

innymi osobami, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził (wraz z tymi osobami) powodowy Bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości, w łącznej kwocie 27 700 000 zł, w ten sposób, że jedna ze skazanych dokonała trzech przelewów w kwotach 15 000 000 zł, 2 700 000 zł i 10 000 000 zł na rachunek bankowy pozwanego.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. Chodzi o kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego nie daje podstaw do uznania go za oczywiście wadliwy w powyższym rozumieniu przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd odwoławczy rozpoznając sprawę, w ramach kognicji wyznaczonej art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., zweryfikował ocenę prawną dochodzonego przez powodowy Bank roszczenia, określając, w jakim zakresie roszczenie to wynika ze stosunku umownego, a w jakim zakresie jego zasadność wynika z przesłanek odpowiedzialności deliktowej. Ponadto Sąd drugiej instancji zweryfikował wysokość dochodzonego roszczenia, co znalazło wyraz w reformatoryjnym rozstrzygnięciu w tej materii. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Apelacyjny odniósł się do wszystkich istotnych kwestii tak w zakresie podstawy faktycznej i wchodzących w grę miarodajnych przepisów prawa procesowego, jak i w odniesieniu do podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Ubocznie

tylko zwrócić uwagę należy, iż w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w zakresie, który mógłby ewentualnie identyfikować ten wniosek z przesłanką oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący - w kontekście treści prawomocnego wyroku skazującego (w tym art. 441 § 1 k.c.) - nie wykazuje, że kwalifikowane przez niego uchybienia przepisom prawa procesowego mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

r.g.